



DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 24 stycznia 2017 r.

Poz. 685

UCHWAŁA NR XXVIII/262/2017 RADY MIASTA MSZANA DOLNA

z dnia 16 stycznia 2017 roku

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób
Dotkniętych Przemocą w Mieście Mszana Dolna na lata 2017 - 2019**

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.), art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) oraz art. 110 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) – Rada Miasta Mszana Dolna uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Dotkniętych Przemocą w mieście Mszana Dolna w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Burmistrzowi Miasta Mszana Dolna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia jej w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodnicząca Rady

mgr Agnieszka Modrzejewska-Potaczek

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/262/2017
Rady Miasta Mszana Dolna
z dnia 16 stycznia 2017 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ
W MIEŚCIE MSZANA DOLNA**

na lata 2017 – 2019

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	1
II. CELE I ZADANIA PROGRAMU.....	3
III. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM.....	5
1. Ramy finansowe Programu.....	5
2. Harmonogram wdrażania.....	5
3. Harmonogram realizacji zadań w 2017 r.	6
4. Adresaci i przewidywane efekty realizacji Programu.....	8
5. Monitoring i ewaluacja.....	8
IV. ZAŁĄCZNIKI.....	8
1. Diagnoza społeczna.....	8
2. Analiza SWOT.....	15
V. UWAGI PODSUMOWUJĄCE.....	16
I. WSTĘP	

W dzisiejszym społeczeństwie, korzystającym w pełni z cywilizacyjnych osiągnięć, przemoc w rodzinie wciąż występuje i wciąż pozostaje tematem tabu. O tym dramacie zamkniętym w przysłowiowych czterech ścianach nadal bardzo rzadko mówią osoby, których ten problem dotyka. Ów „mur milczenia” wydaje się być tak mocny, że osoby dotknięte przemocą wciąż częściej bez skutecznego sprzeciwu, całymi latami znoszą krzywdzenie, niż ujawniają uwikłanie w destrukcyjną relację z osobą stosującą przemoc. Niestety bez wielopłaszczyznowej interwencji nie da się skutecznie przerwać przemocy i naprawić jej bolesnych konsekwencji.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat w krajach Europy Zachodniej jest traktowane jako ważny problem społeczny. W czasie kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają krajom członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą i skutecznych oddziaływań na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce.

Przemoc domowa to działanie lub zaniechanie dokonane przez jednego z członków rodziny z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi siły lub władzy, godzące w prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie, powodujące szkody i cierpienie.

Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany są określone w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany jest art. 207 kodeksu karnego dotyczący fizycznego lub moralnego znęcania się nad członkiem rodziny przewidujący karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Perspektywa moralna pokazuje, że dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego i jest złem moralnym. Osoba stosująca przemoc powinna podlegać sankcjom własnego sumienia i potępienia ze strony

innych ludzi. Moralna ocena przemocy powinna powstrzymywać osoby stosujące przemoc i motywować świadków do pomagania.

Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową zwraca naszą uwagę na cierpienie i bezradność osoby dotkniętej przemocą, odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji między osobą stosującą przemoc i osobą doznającą przemocy. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu osobom doznającym przemocy w wyzwalaniu się od przemocy i w naprawianiu szkód jakie poczyniła w ich życiu. Żyjąc w stanie chronicznego napięcia, lęku i poniżania, osoba doznająca przemocy bardzo długo nie podejmuje decyzji o poszukiwaniu pomocy dla siebie i dzieci. Zwykle decyduje się na to po ostrej przemocy skierowanej na nią lub na dziecko.

W celu stworzenia podstawy do zbudowania na terenie Gminy Miasto Mszana Dolna systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tworzy się lokalny program, zwany **Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Dotkniętych Przemocą na lata 2017 - 2019 dla Gminy Miasto Mszana Dolna** (dalej: Program).

Program opracowany jest jako projekt wieloletni. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że w przypadku zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie korzystne jest podejmowanie strategii długofalowych, zapewniających harmonijną kontynuację podjętych przedsięwzięć. Program dostosowany jest do potrzeb lokalnych i wytycznych Gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych. Podstawę do sformułowania celów Gminnego Programu oraz określenia zadań i sposobów ich realizacji stanowiła diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie oparta na badaniu ankietowym i danych statystycznych pozyskanych z instytucji oraz zasobach instytucjonalnych miasta Mszana Dolna. Przeprowadzone badania pokazały jak trudno jest oszacować rzeczywiste rozmiary przemocy domowej w mieście Mszana Dolna.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice – opiekunowie powinni być wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na miłości i szacunku. Kiedy w rodzinie panuje dezorganizacja – nie realizuje podstawowych zadań. Wówczas wewnątrzrodzinne role ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które – choć odwieczne – dopiero od kilkunastu lat prawdziwie zaistniało w świadomości społecznej w naszym kraju i aktualnie jest przedmiotem skoordynowanych działań zaradczych.

Przemoc nie zawsze jest łatwa do rozpoznania ale **przyjmuje się, że przemocą jest działanie:**

- 1) intencjonalne i skierowane przeciwko innym osobom (członkom rodziny) - co oznacza, że jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem mającym na celu całkowitą kontrolę nad osobami;
- 2) naruszające dobra osobiste i prawa osób – co oznacza, że osoba stosująca przemoc wykorzystując swoją przewagę narusza podstawowe prawa człowieka (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku);
- 3) wykorzystujące wyraźną asymetrię sił – osoba dotknięta przemocą jest słabsza, a osoba stosująca przemoc - silniejsza;
- 4) powodujące ból i cierpienie – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby dotkniętej przemocą na poważne szkody, co powoduje, że mają one mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc charakteryzuje się dysproporcją sił, której źródłem zazwyczaj są:

- 1) wiek – np. w relacji dziecko - dorosły - osoba w sile wieku;
- 2) płeć – zwykle kobieta jest słabsza od mężczyzny, choć bywa odwrotnie;
- 3) stan zdrowia – na ogół człowiek chory czy niepełnosprawny jest słabszy od zdrowego;
- 4) inne zależności – np. dziecko – rodzic lub zależność ekonomiczna kiedy jedna osoba dysponuje budżetem rodzinnym i „udziela” środków pozostałym członkom.

Przemoc w rodzinie nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się. Przemoc może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Rozróżniamy następujące **rodzaje przemocy**:

- 1) przemoc fizyczna
- 2) przemoc psychiczna
- 3) przemoc seksualna
- 4) przemoc ekonomiczna
- 5) zaniedbanie.

Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach niniejszego Programu opierają się m.in. na następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
2. Ustawa z dnia 14 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Niniejszy Program jest kompatybilny z zapisami:

1. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Mszana Dolna,
2. Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Mszana Dolna.

II. Cele i zadania Programu

Zgodnie z wizją zawartą w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasto Mszana Dolna pretenduje do miana jednostki wspierającej rodzinę, dążącej do rozwoju lokalnej społeczności oraz aktywizującej osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Poprzez niniejszy Program zmierza się nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji osób dotkniętych przemocą poprzez objęcie ich profesjonalnym wsparciem ale także do zmiany myślenia ogółu społeczeństwa na temat zjawiska przemocy. Program ma także na celu przedstawienie mieszkańcom dostępnych możliwości rozwiązywania problemów związanych z przemocą.

Zakłada się włączenie w przeciwdziałanie przemocy wszystkich instytucji działających w tym obszarze na terenie miasta Mszana Dolna:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Punkt Wsparcia i Pomocy Rodzinie.
3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Punkt Konsultacyjno – Informacyjny w Zakresie Uzależnień i Przemocy.
5. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.
6. Komisariat Policji.
7. Straż Miejska.
8. Kuratorzy sądowi.
9. Zespół Szkół Miejskich Nr 1 i Nr 2.
10. Przedszkola Miejskie.
11. Zespół Szkół Nr 1.
12. Zespół Szkół Techniczno – Informatycznych.
13. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych.

Cel strategiczny I

Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Cele operacyjne:**1. Realizacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie****Zadania:**

- 1) Prowadzenie monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Osób Dotkniętych Przemocą w mieście Mszana Dolna.
- 2) Zapewnienie kontynuacji działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2. Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do środowiska**Zadania:**

- 1) Prowadzenie akcji medialnych w aspekcie przeciwdziałania przemocy (plakaty i ulotki informacyjne, artykuły nt. zjawiska przemocy – na stronach internetowych Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ew. w prasie lokalnej).
- 2) Organizacja spotkań informacyjno – edukacyjnych w zakresie zjawiska przemocy z mieszkańcami miasta przy współpracy Komisariatu Policji z placówkami oświatowymi.

3. Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do osób lub instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie**Zadania:**

- 1) Organizacja szkoleń w zakresie zjawiska przemocy skierowanych do osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Sugerowane do zaangażowania w działania podmioty:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komisariat Policji
- SP ZOZ
- Jednostki edukacyjne
- Inne podmioty.

Cel strategiczny II**Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą****Cele operacyjne:****1. Wzrost skuteczności podejmowanych działań przeciw przemocy****Zadania:**

- 1) Reagowanie na zjawisko przemocy w rodzinie i monitoring rodzin dotkniętych przemocą przez instytucje: MOPS, Komisariat Policji, SP ZOZ, placówki oświatowe.
- 2) Systematyczna praca na rzecz rodzin dotkniętych przemocą przez Grupy Robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 3) Podtrzymywanie współpracy i wymiana informacji pomiędzy instytucjami działającym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom dotkniętym przemocą**Zadania:**

- 1) Aktualizacja bazy teleadresowej obejmującej instytucje mogące przyczynić się do rozwiązania problemów przemocy w rodzinach i udostępnienie jej mieszkańcom.
- 2) Prowadzenie pracy socjalnej w rodzinach dotkniętych przemocą oraz motywowanie osób stosujących przemoc i dotkniętych przemocą do udziału w programach korekcyjnych, grupie wsparcia, terapii i in.

3) Umożliwienie osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc korzystania z pomocy i wsparcia specjalistów w:

- Punkcie Wsparcia i Pomocy Rodzinie,
- Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym w zakresie Uzależnień i Przemocy.

4) Zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą - w sytuacji kryzysowej w rodzinie.

Sugerowane do zaangażowania w działania podmioty:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym w zakresie Uzależnień i Przemocy
- SP ZOZ
- Jednostki edukacyjne
- Komisariat Policji
- Komenda Powiatowa Policji w Limanowej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu / Myślenicach
- Inne podmioty.

III. Zarządzanie Programem

Programem zarządzał będzie wyznaczony z ramienia MOPS Koordynator, którego zadaniem będzie komunikacja pomiędzy poszczególnymi podmiotami wdrażającymi i realizującymi zadania w środowisku lokalnym oraz prowadzenie monitoringu realizacji owych zadań, a także wykonanie ewaluacji.

Podmioty wdrażające i realizujące poszczególne zadania zobowiązuje się do przedstawiania Koordynatorowi Programu informacji o podjętych zadaniach, ich postępie i problemach wynikłych w trakcie ich realizacji.

Na podstawie monitoringu i ewaluacji Koordynator Programu w terminie do 30 czerwca każdego roku przedłoży Burmistrzowi i Radzie Miasta Mszana Dolna raport z jego realizacji za rok poprzedni.

1. *Ramy finansowe Programu*

Zadania realizowane w ramach Programu finansowane będą ze:

1. Środków własnych pochodzących z budżetu samorządowego.
2. Środków przekazanych z budżetu państwa lub innych samorządów.
3. Możliwych do pozyskania środków pochodzących z funduszy krajowych.
4. Możliwych do pozyskania środków pochodzących z funduszy pomocowych UE.

2. *Harmonogram wdrażania*

Poniższa tabela zawiera harmonogram prac wdrożeniowych niniejszego Programu.

Tabela 1. **Harmonogram wdrażania Programu**

L.p.	Zadania implementacyjne	Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
1	Wyznaczenie Koordynatora Programu	listopad 2016 r.	Kierownik MOPS
2	Konsultacja z Komisjami Rady Miasta – uzgadnianie i weryfikacja zapisów	listopad / grudzień 2016 r.	Kierownik MOPS / Koordynator

3	Wniesienie Programu na sesję Rady Miasta celem jego uchwalenia	grudzień 2016 r.	Kierownik MOPS
4	Publikacja w BIP Programu przyjętego uchwałą Rady Miasta	grudzień 2016 r.	Kierownik MOPS / Koordynator
5	Przydzielenie pracownikom MOPS obowiązków przy wdrażaniu i monitorowaniu Programu	grudzień 2016 r.	Kierownik MOPS
6	Wyegzekwowanie od podmiotów realizujących zadania informacji o przebiegu działań	1x / rok	Koordynator
7	Opracowanie raportu z realizacji zadań	1x / rok	Koordynator
8	Upublicznienie raportu	1x / rok	Koordynator

3. *Harmonogram realizacji zadań*

Tabela 2. **Cel strategiczny I**

Wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Cel operacyjny 1. Realizacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
1	Prowadzenie monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Osób Dotkniętych Przemocą w mieście Mszana Dolna.	na bieżąco	MOPS Koordynator
2	Zapewnienie kontynuacji działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	na bieżąco	MOPS
Cel operacyjny 2. Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do środowiska			
1	Prowadzenie akcji medialnych w aspekcie przeciwdziałania przemocy (plakaty i ulotki informacyjne, artykuły nt. zjawiska przemocy - na stronach internetowych Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ew. w prasie lokalnej).	na bieżąco w miarę możliwości finansowych	MOPS
2	Organizacja spotkań informacyjno – edukacyjnych w zakresie zjawiska przemocy z mieszkańcami miasta przy współpracy Komisariatu Policji z placówkami oświatowymi.	cyklicznie	Komisariat Policji Szkoły
Cel operacyjny 3. Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do osób lub instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie			

1	Organizacja szkoleń w zakresie zjawiska przemocy skierowanych do osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	w miarę możliwości finansowych	MOPS
<p>WSKAŹNIKI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane statystyczne z prowadzonego monitoringu (np. liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy, liczba założonych NK, liczba zakończonych NK w danym roku) - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań medialnych (artykuły w prasie, na stronach www, ulotki, plakaty) - liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych, tematyka, liczba osób biorących udział (z podziałem na dorosłych oraz młodzież i dzieci) - liczba i tematyka odbytych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy (liczba osób przeszkolonych). 			

Tabela 3. Cel strategiczny II

Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Cel operacyjny 1. Wzrost skuteczności podejmowanych działań przeciw przemocy			
1	Reagowanie na zjawisko przemocy w rodzinie i monitoring rodzin dotkniętych przemocą przez instytucje: MOPS, Komisariat Policji, SP ZOZ, placówki oświatowe.	na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
2	Systematyczna praca na rzecz rodzin dotkniętych przemocą przez Grupy Robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	wg potrzeb	Zespół Interdyscyplinarny
3	Podtrzymywanie współpracy i wymiana informacji pomiędzy instytucjami działającym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	na bieżąco	MOPS Komisariat Policji SP ZOZ Szkoły Kuratorzy
Cel operacyjny 2. Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom dotkniętym przemocą			
1	Aktualizacja bazy teleadresowej obejmującej instytucje mogące przyczynić się do rozwiązania problemów przemocy w rodzinach i udostępnienie jej mieszkańcom.	na bieżąco	MOPS
2	Prowadzenie pracy socjalnej w rodzinach dotkniętych przemocą oraz motywowanie osób stosujących przemoc i dotkniętych przemocą do udziału w programach korekcyjnych, grupie wsparcia, terapii i in.	na bieżąco	MOPS
3	Umożliwienie osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc korzystania z pomocy i wsparcia specjalistów w: - Punkcie Wsparcia i Pomocy Rodzinie, - Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym w zakresie Uzależnień i Przemocy.	na bieżąco	MOPS Pełnomocnik ds. RPA przy współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

4	Zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą - w sytuacji kryzysowej w rodzinie.	wg potrzeb	MOPS
---	--	------------	------

WSKAŹNIKI:

- liczba założonych Niebieskich Kart (NK) w rodzinach,
- liczba zakończonych NK,
- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba spotkań Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną w związku z przemocą w rodzinie,
- liczba osób, które skorzystały z pomocy specjalistów Punktu Wsparcia i Pomocy Rodzinie (w tym: liczba osób dorosłych i liczba dzieci dotkniętych przemocą oraz liczba osób stosujących przemoc),
- liczba osób, które skorzystały z pomocy specjalistów Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w zakresie Uzależnień i Przemocy (w tym: liczba osób dorosłych i liczba dzieci dotkniętych przemocą oraz liczba osób stosujących przemoc),
- liczba osób dotkniętych przemocą, które podjęły pracę nad sobą w profesjonalnej instytucji,
- liczba osób stosujących przemoc, które podjęły pracę nad sobą w profesjonalnej instytucji,
- liczba osób, które skorzystały ze schronienia,
- udostępniona i aktualizowana baza teleadresowa.

4. Adresaci i przewidywane efekty realizacji Programu

Adresatami Programu są zamieszkujące na terenie miasta Mszana Dolna osoby i rodziny przeżywające problemy związane z zaburzonymi relacjami. Poprzez podjęcie i prowadzenie poszczególnych działań zawartych w Programie przewidywane jest osiągnięcie następujących **efektów**:

1. Kontynuacja działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Poszerzenie wiedzy i tym samym zmiana myślenia mieszkańców nt. zjawiska przemocy oraz zmiana zachowań osób w przypadku kontaktu z aktami przemocy – reagowanie, przeciwstawianie się.
3. Wzrost kompetencji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.
4. Podejmowanie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy.
5. Wzrost liczby osób i rodzin, które otrzymały skuteczną pomoc.

5. Monitoring i ewaluacja

Zadaniem monitoringu jest uzyskanie jakościowych i ilościowych informacji na temat realizacji planowanych zadań ujętych w Programie. Polega on na regularnym zbieraniu informacji w zakresie czasu realizacji zadań, wyodrębnionych wskaźników czy źródeł finansowania. Celem monitoringu jest zweryfikowanie osiągnięcia zakładanych efektów Programu.

Ewaluacja to systematyczne badanie stopnia realizacji zadań ujętych w Programie. Przeprowadzenie ewaluacji polega na postawieniu kluczowych pytań dotyczących realizacji Programu, ustaleniu zagadnień do analizy celem odpowiedzi na te pytania, zidentyfikowanie źródeł potrzebnych informacji. Ma to na celu uzyskanie informacji czy podejmowane zadania pozwoliły na realizację celów Programu. Obiektywne i etyczne przeprowadzenie ewaluacji wskaże czy należy dokonać zmiany zawartych w Programie zadań lub wprowadzić nowe zadania, które mogą wpłynąć na wzrost efektywności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie miasta.

Monitoring Programu będzie się odbywać przez cały czas jego realizacji. Realizację działań związanych z ewaluacją planuje się raz na rok. Po obiektywnym dokonaniu ewaluacji, której efektem będzie odpowiedź na pytanie o osiągnięcie zamierzonych celów Programu

Na podstawie ewaluacji popartej informacjami uzyskanymi od realizatorów poszczególnych zadań 1 raz na rok Koordynator Programu sporządzi i przedłoży Burmistrzowi i Radzie Miasta Mszana Dolna raport z realizacji zadań oraz przedstawi harmonogram zadań na kolejny rok.

IV. Załączniki**1. Diagnoza społeczna**

Na dzień 31.12.2015 r. Miasto Mszana Dolna zamieszkiwało **7 885** mieszkańców. Z danych MOPS (Tabela nr 1) wynika, że najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo związane z niskimi dochodami, długotrwała choroba, bezrobocie a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (rodziny niepełne i wielodzietne).

Przemoc w rodzinach jest jednym z mniej znaczących powodów korzystania osób z systemu pomocy społecznej. Na przestrzeni lat widoczna jest minimalna tendencja wzrostowa zjawiska. Jednocześnie można założyć, że posiadane dane są nieprecyzyjne ze względu na rodzaj problemu, który w przeżyciu osób jest problemem wstydliwym. Jednocześnie można domniemywać, że skala zjawiska przemocy w rodzinach jest nieco większa niż wynika to z danych statystycznych.

Tabela 1. **Główne powody udzielania pomocy na przestrzeni lat 2014 – 2016 (3 kwartały 2016 r.)**

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016
1	Ubóstwo	113	141	96	346	378	320
2	Bezrobocie	84	65	61	285	232	208
3	Niepełnosprawność	69	64	60	180	166	161
4	Długotrwała choroba	86	77	70	213	198	196
5	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w tym:	53	87	61	234	376	234
6	Rodziny niepełne	21	34	22	61	105	89
7	Rodziny wielodzietne	32	53	39	173	271	145
8	Alkoholizm	18	21	13	27	34	51
9	Przemoc w rodzinie	13	16	8	45	51	21
10	Sieroctwo	0	1	1	0	3	3
11	Bezdomność	0	2	1	0	6	5
12	Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	0	0	7	0
13	Zdarzenia losowe	15	1	2	64	3	13

Do poznania i oceny skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz jego ewaluacji w czasie, za okres badawczy przyjęto lata 2014 – 2016, po dziewięciu latach obowiązywania ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W prowadzonych badaniach posłużono się:

·Informacjami zgromadzonymi przy pomocy ankiety A i B – w łącznej liczbie 283 egzemplarze, skierowanej do osób dorosłych oraz do dzieci i młodzieży – uczniów szkół gimnazjalnych i szkół średnich działających na terenie miasta Mszana Dolna.

·Danymi statystycznymi uzyskanymi z Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, Sądu, Prokuratury Rejonowej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

OPRACOWANIE BADANIA ANKIETOWEGO

Same ankiety, jak i sposób ich przeprowadzenia zapewniały ankietowanym pełną anonimowość. Ankieta A skierowana była do dzieci i młodzieży (100 ankiet), ankieta B do dorosłych uczniów szkół średnich oraz osób dorosłych zamieszkujących miasto Mszana Dolna (183 ankiety). Każda z ankiet odpowiadała na 24 identyczne pytania. Pozyskane dane miały za zadanie zebranie odpowiedzi na pytania:

- 1) jaka jest wiedza mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie?
- 2) jaka jest skala tego zjawiska w mieście?
- 3) jakie są główne przyczyny/źródła przemocy w rodzinie?

- 4) w jakich rodzinach najczęściej dochodzi do przemocy?
- 5) kto najczęściej bywa osobą dotkniętą przemocą w rodzinie?
- 6) jakie elementy środowiska lokalnego sprzyjają zjawisku przemocy w rodzinie?
- 7) jak oceniana jest skuteczność działań podejmowanych na rzecz zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie i czy wystarczająca jest oferta pomocy ze strony instytucji dla osób dotkniętych przemocą?

Wyniki ankiet świadczą o złożonych sytuacjach rodzinnych i o tym, jak trudnym zagadnieniem jest problem przemocy w rodzinie i jak trudno jest go zdiagnozować.

W pytaniu 4 większość ankietowanych (80 %) ocenia atmosferę i klimat emocjonalny panujący w swojej rodzinie jako bardzo dobry i dobry.

W odpowiedzi na pytanie 5 za przemoc w rodzinie ankietowani uznali w kolejności:

- 1) bicie, szarpanie, popychanie (73 %),
- 2) dotykane w miejscach intymnych i nakłanianie do pożycia seksualnego (69 %),
- 3) wrzaski, poniżanie i wyzwiska (52 %),
- 4) brak opieki, niedożywienie bądź zaniedbanie (46 %).

Zdecydowana większość ankietowanych w pytaniu 6 uważa, że nie istnieją okoliczności uzasadniające stosowanie przemocy w rodzinie (79 %), a w pytaniu 7, dotyczącym relacji między członkami rodziny, ankietowani uznali, że nie istnieje uzasadnienie stosowania przemocy w rodzinie (98 %).

Według odpowiedzi respondentów na pytanie 8 najistotniejszych przyczyn występowania przemocy w rodzinie należy upatrywać przede wszystkim w:

- 2) nadużywaniu alkoholu i substancji odurzających przez członków rodziny (64 %),
- 3) trudnej sytuacji materialnej rodziny (16 %),
- 4) w sporach i konfliktach pomiędzy członkami rodziny (np. problemy wychowawcze z dziećmi, brak współpracy pomiędzy rodzicami) (12 %),
- 5) braku porozumienia i więzi emocjonalnej pomiędzy członkami rodziny (8 %).

Zgodnie z odpowiedziami respondentów na pytanie 9, zdecydowana większość przypadków przemocy ma miejsce w rodzinach z problemem alkoholowym - ma związek z alkoholem (67 %), w dalszej kolejności wiąże się z ubóstwem i funkcjonowaniem w rodzinach wielopokoleniowych (21 %).

Na powyższych odpowiedziach zasadza się wniosek, że pomaganie osobom dotkniętym przemocą musi być oparta o system rozwiązywania problemów alkoholowych.

W ocenie ankietowanych osób na pytanie 10, elementami środowiska lokalnego sprzyjającymi zjawisku przemocy w rodzinie są w kolejności:

- 1) zjawiska negatywne społecznie: alkoholizm, narkomania, przestępczość (38 %),
- 2) sytuacja społeczno – ekonomiczna: bieda, ubóstwo, wysokie bezrobocie (22 %),
- 3) wstyd i strach osób dotkniętych przemocą w rodzinie (15 %),
- 4) poczucie bezkarności ze strony osób stosujących przemoc (13 %),
- 5) brak skutecznych narzędzi zwalczania przemocy w rodzinie (przepisy prawne, rozwiązania instytucjonalne) (6 %),
- 6) niewystarczająca pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, np. brak wsparcia ze strony odpowiednich instytucji, bliskich, przyjaciół (6 %).

Powyższe odpowiedzi potwierdzają konieczność położenia nacisku na działania związane z rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz dążenie do minimalizowania ubóstwa.

Wyniki odpowiedzi na pytania 11 - 16 wskazują, że zjawisko przemocy zostało potwierdzone przez minimalny odsetek respondentów:

- 1) niewielki odsetek ankietowanych w pytaniu 11 odpowiedziało, iż zna osobę, wobec której członkowie rodziny przejawiają zachowania przemocowe (7 % - bicie, szarpanie, popychanie, 22 % - wrzaski, poniżanie, wyzwiska, 4 % - odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, 0 % - dotykane w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego, 0 % - brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie),
- 2) w odpowiedzi na pytanie 12, ankietowani potwierdzają fakt, iż byli świadkami zachowań przemocowych ze strony członka swojej rodziny (15 % - bicie, szarpanie, popychanie, 30 % - wrzaski, poniżanie, wyzwiska, 5 % - odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, 0 % - dotykane w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego, 1 % - brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie),
- 3) wysoki odsetek osób ankietowanych w pytaniu 13, potwierdził w swoich odpowiedziach, że nigdy nie doświadczał zachowań przemocowych ze strony swoich bliskich (85 % - bicie, szarpanie, popychanie, 70 % - wrzaski, poniżanie, wyzwiska, 95 % - odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, 100 % - dotykane w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego, 99 % - brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie),
- 4) w odpowiedziach na pytanie 14, wysoki odsetek ankietowanych potwierdził, że nikt z członków rodziny nie przejawia zachowań przemocowych (78 % - bicie, szarpanie, popychanie, 65 % - wrzaski, poniżanie, wyzwiska, 96 % - odbieranie pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, kradzieże, 100 % - dotykane w miejscach intymnych, nakłanianie do pożycia seksualnego, 99 % - brak opieki, niedożywienie, zaniedbanie),
- 5) w odpowiedzi na pytanie 15, zdecydowana większość ankietowanych uznała, iż nie przejawia zachowań noszących znamiona przemocy wobec bliskich osób (69 %),
- 6) w pytaniu 16, bardzo wysoki procent osób ankietowanych odpowiedziało, że w relacjach z bliskimi rzadko ucieka się do zachowań przemocowych wobec bliskich (93 %).

Tym samym można uznać, że skala zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Mszana Dolna jest niewielka.

Z danych pozyskanych przy pomocy pytania 17 i 18 ankiety wynika, że najczęściej osobami dotkniętymi przemocą domową są kobiety i dzieci (81 %), zaś osobami stosującymi przemoc są mężczyźni (79 %).

Ankietowani w pytaniu 19, dotyczącym sposobu reagowania na przemoc, najczęściej odpowiadali, że:

- 1) stanowczo interweniują i rozładują atmosferę (36 %),
- 2) próbują zapobiec przemocy (35 %),
- 3) nie robią nic (16 %),
- 4) zgłaszają fakt stosowania przemocy właściwym instytucjom, np. Policja, MOPS (13 %).

W pytaniu 20 zdecydowana większość ankietowanych (76 %) wie gdzie szukać pomocy dla osób dotkniętych przemocą.

W odpowiedziach na pytanie 21 ankietowani określili, że mieszkańcy miasta dotknięci przemocą mogą liczyć na pomoc:

- 1) Policji (47 %),
- 2) Prokuratury (37 %),
- 3) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (35 %),
- 4) Szkół (21 %),
- 5) Ośrodka Zdrowia (10 %),
- 6) Kościoła (8 %),
- 7) Organizacji pozarządowych (8 %).

Powyższe odpowiedzi dają obraz stosunku respondentów do instytucji, w których mogą szukać pomocy w związku ze zjawiskiem przemocy i/lub zaufaniem respondentów w zakresie możliwości korzystania ze wsparcia i pomocy w/w instytucji.

W odpowiedzi na pytanie 22, zdaniem respondentów osoby dotknięte przemocą nie szukają pomocy ze strony odpowiednich służb / instytucji:

- 1) ze strachu przed osobą stosującą przemoc (46 %),
- 2) w związku z tym, że są zależne (ekonomicznie, psychicznie) od osób stosujących przemoc (26 %),
- 3) czują się winne i odpowiedzialne za zaistniałą sytuację (15 %),
- 4) nie znają procedur (7 %),
- 5) nie wierzą w skuteczność działań podejmowanych przez służby/instytucje (6 %).

To dowodzi, że mieszkańcy miasta powinni zdobyć rozeznanie o możliwościach lub/i obowiązku korzystania z pomocy instytucjonalnej - to wskazuje na konieczność podjęcia działań edukacyjnych.

W odpowiedzi na pytanie 23, skuteczność działań podejmowanych na terenie miasta Mszana Dolna na rzecz zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie oceniona została przez ankietowanych w stopniu:

- 1) dostatecznym (24 %),
- 2) dobrym (23 %).

W odpowiedzi na pytanie 24, zdaniem respondentów, oferta pomocy ze strony instytucji z terenu miasta Mszana Dolna (Policja, MOPS, służba zdrowia) dla osób dotkniętych przemocą jest wystarczająca (35 %). Jednocześnie znaczny odsetek osób nie ma zdania w tym temacie (40 %).

Wyniki ankiety potwierdziły konieczność działań profilaktycznych w szerokim znaczeniu. Łączy się to przede wszystkim z dotarciem do osób dotkniętych przemocą z informacją, że można i należy się od niej uwolnić. Jednocześnie adresatami podejmowanych działań profilaktycznych powinni być wszyscy mieszkańcy miasta ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których dzieci są zaniedbywane i gdzie występują konflikty pomiędzy rodzicami a dziećmi.

OPRACOWANIE DANYCH POZYSKANYCH Z INSTYTUCJI

Komisariat Policji w Mszanie Dolnej

Z danych statystycznych Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej (dalej: KP) wynika, że Policja w latach 2014 – 2016 podjęła ogółem 114 interwencji domowych na terenie miasta Mszana Dolna, w tym 34 interwencje w rodzinach, które były zakończone założeniem procedury Niebieskiej Karty.

W trzech przypadkach złożono zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa znęcania z art. 207 k.k. W dwóch przypadkach został sporządzony akt oskarżenia do Sądu wobec osób stosujących przemoc.

W 2014 r. osobami stosującymi przemoc byli wyłącznie mężczyźni, zaś osobami dotkniętymi przemocą – kobiety. W latach 2015 – 2016 jako osoba stosująca przemoc pojawia się również jedna kobieta oraz jeden mężczyzna dotknięty przemocą.

Poniższe tabele przedstawiają wielkość problemu przemocy w rodzinach zamieszkujących miasto z perspektywy danych pozyskanych z KP.

Tabela 2. Liczba interwencji domowych w rodzinach

Interwencje domowe w miejscu zamieszkania	2014	2015	2016
Ogółem	41	39	34
w tym:			
zakończonych procedurą Niebieskiej Karty	9	14	11

Tabela 3. Liczba postępowań karnych wobec osób stosujących przemoc

Postępowania wobec sprawców przemocy	2014	2015	2016
Ogółem w tym:	9	14	11
zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania z art. 207 k.k.	0	3	0

Tabela 4. Podłoże interwencji kryzysowych w rodzinach

Interwencje kryzysowe w miejscu zamieszkania	2014	2015	2016
Ogółem w tym:	9	14	11
spowodowane nadużyciem alkoholu	3	3	2
spowodowane innymi przyczynami	6	11	9

Tabela 5. Interwencje kryzysowe z podziałem na płeć osób stosujących przemoc

Interwencje w miejscu zamieszkania	2014	2015	2016
Ogółem w tym:	9	14	11
kobiet	0	1	1
mężczyzn	9	13	10

Z informacji pozyskanych z KP wynika, iż funkcjonariusze w latach 2014 - 2016 prowadzili działalność profilaktyczną na bazie szkół zlokalizowanych na terenie miasta:

- 1) W 2014 r. odbyli 12 spotkań edukacyjnych, w których brali udział uczniowie, nauczyciele i rodzice oraz została zorganizowana 1 debata publiczna z mieszkańcami na temat przemocy.
- 2) W 2015 r. przeprowadzili 11 spotkań edukacyjnych, została zorganizowana 1 debata publiczna z młodzieżą klas gimnazjalnych na temat przemocy oraz prowadzone były dyżury funkcjonariuszy Referatu Kryminalnego pod nazwą „*Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw*”.
- 3) W 2016 r. przeprowadzili 8 spotkań edukacyjnych oraz 1 debatę publiczną z młodzieżą z klas gimnazjalnych na temat przemocy oraz prowadzone były dyżury funkcjonariuszy pod nazwą „*Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw*”.

Ponadto funkcjonariusze KP przeprowadzali comiesięczne wizyty w miejscu zamieszkania rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty oraz w sytuacjach kryzysowych, wymagających wsparcia i pomocy, prowadzili indywidualne rozmowy z mieszkańcami.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej

Z informacji pozyskanych z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej (dalej: MKRPA) wynika, że w większości przypadków rodzin z problemem alkoholowym występuje również przemoc w rodzinie.

Z danych MKRPA, na przełomie lat 2014 – 2016 podejmowane zostały działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiązaniu z rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

W poniższych tabelach przedstawiono liczbowe informacje dotyczące zjawiska alkoholizmu i przemocy na terenie miasta pozyskane z MKRPA.

Tabela 6. Problem stosowania przemocy przy nadużywaniu alkoholu

Liczba zgłoszeń	2014	2015	2016
Kobiety	0	0	0
Mężczyźni	3	3	3

Na przestrzeni trzech lat objętych badaniem, pracownicy Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w Zakresie Uzależnień i Przemocy podejmowali działania w związku z występowaniem przemocy w rodzinie wobec:

- 1) 9 mężczyzn stosujących przemoc, którzy zostali skierowane do podjęcia terapii, z których 5 podjęło terapię dobrowolnie,
- 2) 9 kobiet dotkniętych przemocą to żony lub partnerki osób stosujących przemoc - otrzymały wsparcie.

Tabela 7. Procedura przymusowego leczenia odwykowego z podziałem na płeć

Liczba wniosków do Sądu Rejonowego w Limanowej	2014	2015	2016
Kobiety	0	0	2
Mężczyźni	0	5	5

MKRPA skierowała na przymusowe leczenie odwykowe w Oddziale Terapii Uzależnień Podhalańskiego Szpitala Specjalistycznego w Nowym Targu 12 osób w związku z **nadużywaniem alkoholu**, w tym dwie kobiety.

Tabela 8. Płeć osób nadużywających alkohol i stosujących przemoc w rodzinie

Liczba zgłoszeń	2014	2015	2016
Kobiety	0	0	0
Mężczyźni	3	3	3

Praca MKRPA doskonale wpisuje się w działania prewencyjne problemu alkoholizmu i związanej z nim przemocy. Przedstawione dane wskazują na minimalny odsetek rodzin dotkniętych przemocą domową. Jednak biorąc pod uwagę fakt zaburzeń emocjonalnych powstałych w wyniku nadużywania alkoholu przez jednego z członków rodziny (np. współuzależnienie, ostra reakcja na stres) można powiedzieć, że na terenie miasta jest znacznie więcej osób dotkniętych przemocą w rodzinie, niż wykazują to pozyskane dane.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej

Na podstawie rozeznania dokonanego przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej (dalej: MOPS) dotyczącego zjawiska przemocy domowej wynika, że w 2016 r. objęto pracą socjalną 13 rodzin, które liczyły 32 osoby dorosłe i 23 dzieci.

Poniższe tabele przedstawiają wielkość problemu przemocy w rodzinach zamieszkujących miasto z perspektywy danych MOPS.

Tabela 9. Zakładanie procedury Niebieskiej Karty przez miejskie instytucje

Założona procedura Niebieskiej Karty	2014	2015	2016
Ogółem w tym:	9	14	11
KP	7	13	10
MOPS	2	1	1
Szkoły	0	0	0
ZOZ	0	0	0

Tabela 10. Liczba osób dotkniętych przemocą domową z podziałem na płeć i wiek

Liczba osób dotkniętych przemocą domową	2014	2015	2016
Ogółem w tym :	9	14	11
kobiety	9	13	10
mężczyźni	0	1	1
dzieci do 13 r.ż.	0	0	0
nieletni od 13 do 18 r.ż.	0	0	0
osoby niepełnosprawne	0	0	0

Tabela 11. Liczba osób dotkniętych przemocą domową korzystających z Punktu Wsparcia i Pomocy Rodzinie

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Osoby korzystające z pomocy	24	23	21

Z powyższych danych wynika, że w latach 2014 – 2016 wśród osób dotkniętych przemocą domową nie było dzieci oraz osób niepełnosprawnych. Ze zgromadzonych przez MOPS danych można śmiało wyciągnąć wniosek, że przemoc domowa występuje zarówno w rodzinach obciążonych ubóstwem, jak i w rodzinach o dobrym statusie materialnym, które nie figurują w systemie pomocy społecznej.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mszanie Dolnej

Zgodnie z informacjami pozyskanymi z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Mszanie Dolnej (dalej: SPZOZ) wynika, iż instytucja nie prowadzi statystyk dotyczących pacjentów poszkodowanych na skutek przemocy i innych tego rodzaju zdarzeń. W latach 2014 – 2016 SPZOZ nie odnotował również przypadków podejrzenia o użycie przemocy wobec dzieci, a zgłoszenia obrażeń wskutek doznanej przemocy ze strony członków rodzin występują sporadycznie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej (dalej PCPR) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizuje „Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie z Powiatu Limanowskiego na lata 2014 - 2020”. W ramach Programu prowadzone są spotkania grupowe, indywidualne i małżeńskie skierowane zarówno do osób stosujących jak i dotkniętych przemocą.

W 2015 r. pracę nad sobą podejmował 1 mężczyzna z terenu miasta Mszana Dolna, który nie był skierowany do udziału w programie na podstawie postanowienia sądowego.

Prokuratura Rejonowa w Limanowej

Dane pozyskane z Prokuratury Rejonowej w Limanowej wskazują, że w okresie badawczym z terenu miasta Mszana Dolna zarejestrowano 2 sprawy o przestępstwo przeciwko rodzinie (w tym jedną z art. 207 § 1 k.k. i jedną z art. 209 § 1 k.k.), zakończone oskarżeniem i skazaniem osób.

Sąd Rejonowy w Limanowej

Sąd Rejonowy w Limanowej przedstawił ogólne informacje dotyczące lat 2014 – 2016, wskazując ogólną liczbę osób zamieszkujących terytorium objęte działaniami Sądu:

- 1) skazanych z art. 207 § 1 k.k., która wyniosła łącznie 150 osób,
- 2) osądzonych i uniewinnionych z art. 207 § 1 k.k., która stanowiła 187 osób, w tym 5 osobom warunkowo umorzono postępowanie, a 3 osoby uniewinniono.

PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Przeprowadzona analiza zebranych danych wskazuje jednoznacznie, że skala zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców miasta Mszana Dolna stanowi niewielki promil.

Osoby ankietowane, jako główne przyczyny/źródła przemocy w rodzinie, określili zjawiska negatywne społecznie: alkoholizm, narkomania, przestępczość oraz sytuację społeczno – ekonomiczną: bieda, ubóstwo, wysokie bezrobocie w rodzinach.

Jednocześnie wiedza na temat problemu przemocy w rodzinie okazuje się być na stosunkowo zadowalającym poziomie.

Respondenci w stopniu dobrym i wystarczającym oceniają skuteczność działań podejmowanych w mieście Mszana Dolna na rzecz zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Mimo to konieczne jest podjęcie systemowych, konsekwentnych działań zarówno profilaktycznych jak i pomocowych, prowadzonych we współpracy wszystkich instytucji lokalnych realizowanych w oparciu o Program. Tym bardziej, że identyfikacja potrzeb lokalnych, uzyskana na podstawie odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie, pozwoliła na określenie w niniejszym Programie zadań i sposobów ich realizacji.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że w przypadku zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie korzystne jest podejmowanie strategii długofalowych, zapewniających kilkuletnią, harmonijną kontynuację podjętych przedsięwzięć.

Przyjęte założenia będą podlegały bieżącej weryfikacji z możliwością modyfikacji w celu maksymalnego dostosowania niniejszego Programu do potrzeb lokalnych i wytycznych Gminnej Strategii.

2. *Analiza SWOT*

SWOT – to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Jest uniwersalnym narzędziem pierwszego etapu analizy strategicznej.

W obszarze pomocy udzielanej rodzinom zamieszkującym miasto Mszana Dolna, działają instytucje i organizacje realizujące zadania z zakresu pomocy rodzinie oraz inne, które pełnią funkcje wspierające.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE MIASTA MSZANA DOLNA

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieście Mszana Dolna.
2. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny w zakresie Uzależnień i Przemocy.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
5. Punkt Wsparcia i Pomocy Rodzinie.
6. Komisariat Policji w Mszanie Dolnej.
7. Straż Miejska w Mszanie Dolnej.
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mszanie Dolnej.
9. Placówki oświatowe:
 - a) Zespół Szkół Miejskich Nr 1 w Mszanie Dolnej,
 - b) Zespół Szkół Miejskich Nr 2 w Mszanie Dolnej,
 - c) Przedszkole Miejskie Nr 1 w Mszanie Dolnej,
 - d) Przedszkole Miejskie Nr 2 w Mszanie Dolnej,
 - e) Niepubliczne Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Mszanie Dolnej,
 - f) Zespół Szkół Nr 1 w Mszanie Dolnej,
 - g) Zespół Szkół Techniczno – Informatycznych w Mszanie Dolnej,
 - h) Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Mszanie Dolnej.

MOCNE STRONY

1. Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny.
2. Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem.
3. Poparcie działań przez decydentów i współpraca z samorządem gminnym.
4. Dyżury pracowników socjalnych w Punkcie Wsparcia i Pomocy Rodzinie działającym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.
5. Utrzymywanie działania Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego w zakresie Uzależnień i Przemocy działającego przy Urzędzie Miasta w Mszanie Dolnej.
6. Wzrost kondycji ekonomicznej rodzin.

SŁABE STRONY

1. Brak świetlicy socjoterapeutycznej umożliwiającej skuteczną pomoc dzieciom i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych.

2. Niewystarczająca dostępność do specjalistów (psycholog, psychoterapeuta uzależnień).
3. Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą.

ZAGROŻENIA

1. Nieumiejętne gospodarowanie rodzin zasobami finansowymi.
2. Problemy alkoholowe członków rodzin.
3. Niewystarczająca świadomość społeczna problemu przemocy.

V. UWAGI PODSUMOWUJĄCE

Zjawisko przemocy w rodzinie, jak wskazują dane statystyczne oraz przeprowadzona diagnoza wśród mieszkańców, nie jest spektakularna na terenie naszego miasta. Mimo to zebrane informacje stanowią wystarczającą przesłankę do podejmowania konstruktywnych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy.

W świadomości mieszkańców miasta najbardziej znaną instytucją świadczącą pomoc w sytuacji występowania przemocy jest Policja. Mieszkańcy wiedzą więc gdzie sięgać po wsparcie jednak potwierdzają, że osoby dotknięte przemocą nie szukają pomocy ponieważ: kieruje nimi strach przed osobą stosującą przemoc lub zależność (ekonomiczna, psychiczna) od osób stosujących przemoc, albo czują się winne i odpowiedzialne za zaistniałą sytuację. Jednocześnie bywa, że nie znają procedur oraz nie wierzą w skuteczność działań podejmowanych przez służby / instytucje.

Zdaniem 35% respondentów, oferta pomocy ze strony instytucji z terenu miasta Mszana Dolna (Policja, MOPS, służba zdrowia) dla osób dotkniętych przemocą jest wystarczająca. Jednocześnie znaczny odsetek osób nie ma zdania w tym temacie.

Określone w Programie zadania zapewne przyczynią się do tworzenia polityki społecznej miasta zmierzającej do zminimalizowaniu skutków przemocy poprzez podniesienie społecznej świadomości mieszkańców i ich otwarcie się na dostępne możliwości oferowanej pomocy w rozwiązywaniu istniejących problemów.

Wyniki ankiety potwierdziły konieczność podjęcia działań profilaktycznych w szerokim znaczeniu, których adresatami powinni być wszyscy mieszkańcy miasta ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których dochodzi do aktów przemocy, gdzie zaniedbywane są dzieci oraz rodzin, w których występują konflikty.

Problemem rodzin zamieszkujących Mszanę Dolną jest także brak dostępu do profesjonalnie działających poradni i placówek specjalistycznych, bowiem znajdują się one poza obrębem naszego miasta. Ta sytuacja nie ułatwia rozwiązywania problemów związanych z przemocą.

Naszym zadaniem jest wspieranie rodzin, które przeżywają różnorakie trudności. Zaś przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin stanowi największy zysk, bowiem zdrowa rodzina przekłada się na dobrze funkcjonującą społeczność lokalną.